

SOS mod Racisme
Nørre Allé 7
2200 København N
sos@sosmodracisme.dk
www.sosmodracisme.dk
www.sosmenneskerettigheder.dk



København, d. 17. juni 2013

Til Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik, UUI!

Jeg fremsender hermed min og Sonja Ek's kronik i Politiken i dag, og håber, I vil være med til at standse tvangsudvisninger til tortur – som i forvejen er i strid med Flygtningekonventionen, Den europæiske menneskeretskonvention og Konventionen mod tortur.

Venlig hilsen,
Anne Nielsen,
Næstformand, SOS mod Racisme

Link: <http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE1998683/stands-tvangsudvisninger-til-tortur-i-iran/>

Stands tvangsudvisninger til tortur i Iran!

Sonja Ek, Anne Nielsen

Sonja Ek er ven med 'Youssef'. Anne Nielsen er næstformand i SOS mod Racisme. Youssefs navn er ændret, ligesom detaljer er udeladt af hensyn til hans og familiens sikkerhed.

I 2009 lærte den ene af os, Sonja Ek, en 19-årig iransk mand, Youssef, at kende.

Han var flygtet til Danmark fra Iran. I det sidste skoleår inden han ville søge optagelse på et universitet, blev han involveret i politisk arbejde for Det Kurdisk Demokratiske Parti Iran, KDPI. Han havde et par gange med held gennemført uddeling og opsætning af løbesedler. Men tredje gang gik det galt, og han blev opdaget.

En ven nåede lige at advare Youssef, der måtte flygte hurtigt. Han holdt sig skjult, indtil hans bror og far i hast havde skaffet midler til, at han kunne starte flugten via Tyrkiet.

Han kunne ikke komme til at sige ordentligt farvel til sin familie, for mens han endnu skjulte sig i Iran, havde myndighederne ransaget familiens hus og truet familien og pålagt dem at angive Youssef, når de så ham igen.

Youssefs mål var at flygte til Sverige, hvor familien har nogle fjerne slægtninge. Han nåede desværre ikke frem, men måtte søge asyl i Danmark.

I dag har familien fortsat problemer, ikke kun, fordi de er kurdere og sunnimuslimer, men også pga. Youssefs uddeling af løbesedler og flugt. Youssef formoder, at deres hjem fortsat overvåges. Youssef har forladt alt og kan ikke vende tilbage til Iran.

Youssef får sin sag for i Udlændingesservice i 2009 og får afslag. Ved interviewet med Youssef deltager en tolk og sagsbehandleren fra Udlændingesservice, og det optages ikke på bånd. Tolken taler ikke samme sprog som Youssef, men en noget anderledes 'dialekt'. Youssef underskriver umiddelbart efter forhøret papirer på dansk,

papirerne oversættes mundtligt af tolken. Først senere, ved behandlingen i nævnet, finder Youssef ud af, at der faktisk står noget i referatet, som han aldrig har sagt.

Senere i 2009 kommer sagen for i Flygtningenævnet, der på det tidspunkt består af tre personer, hvoraf den ene er fra Integrationsministeriet, som dengang var resortministerium for Udlændingesservice.

Her bliver anmodningen om asyl afslået – blandt andet er tolkefejlen et problem, og nævnet tror ikke på Youssef, når han fortæller, at han konkret og individuelt vil være i fare for forfølgelse, hvis han vender tilbage. Youssef har forinden forsøgt at få dokumentation fra KDPI for, at han har været involveret i deres kamp for demokrati og bedre forhold i Iran, at han er modstander af præstestyret og i fare for individuel forfølgelse – det sidste er nu forværret efter flugt og ophold i et vestligt land.

Da han ikke tør foretage sig ret meget af hensyn til sin families sikkerhed i Iran, er dokumentationen fra KDPI hans eneste mulighed for at bevise det. Men KDPI vil foretage egne undersøgelser om Youssef, inden man udsteder dokumentation, så han har ikke nået at få den, da sagen kommer for i Flygtningenævnet.

I 2010 får han en attest fra KDPI og anmoder derefter om genoptagelse af sin sag i Flygtningenævnet.

I maj 2012 oplyser nævnet, at det fremsendte dokument bekræfter de oplysninger, han har afgivet, og der henvises til en lignende sag, der er afgjort med opholdstilladelse.

I september 2012 – efter halvandet års ventetid, og kun tre måneder inden udvidelsen af nævnet træder i kraft per 1. januar 2013 – får Youssef et brev med afslag på genoptagelse af sagen. Nævnet finder ikke, at den fremsendte attest fra KDPI giver væsentlige nye oplysninger til sagen og vil derfor ikke genoptage sagen. Afgørelsen kan ikke ankes.

Dette er en enkelt sag om en iraner, der nu på femte år lever med en afgørelse om udvisning til et land, der krænker menneskerettigheder, og som fængsler, torturerer og henretter endog ganske unge mennesker på grund af politisk aktivitet og også gør det for at skræmme befolkningen fra oprør.

Vi ved, at mange asylansøgere er blevet psykisk syge af at sidde i lejrene i årevis, og at de presses yderligere af de motivationsfremmende foranstaltninger

Youssef bliver ikke i Danmark for at 'sidde sig til ophold' – han kan ikke vende tilbage til Iran og sin familie, selv om Flygtningenævnet har fundet, at han vil kunne det. Han har ikke noget valg, han frygter for fængsel, tortur og evt. henrettelse i Iran.

Youssef lever nu i et limbo i Danmark. Han har ikke ret til at være her, men han kan ikke tage hjem til Iran, hvor han vil blive forfulgt, og han kan risikere at blive tvangsudvist. Han må ikke arbejde eller uddanne sig. Han konfronteres igen og igen med kravet om at skrive under på, at han frivilligt vil udrejse af Danmark, men det tør han ikke.

Youssef var en del af det oprør, der kulminerede i 2009, men blev slået ned med hård hånd. I Iran tillader man ikke oprør mod regimet, hverken dengang eller nu. Som danskere har vi svært ved at forstå, at det at uddele løbesedler kan have så store og livsfarlige konsekvenser. Men med kendskab til Youssef har vi fået en anden indsigt i Iran.

Artikel 3 i FN's konvention mod tortur lyder:

1. Ingen deltagende stat må udvise, tilbagelevere ('refouler') eller udlevere en person til en anden stat, hvor der er vægtige grunde for at antage, at han vil være i fare for at blive underkastet tortur.

2. Med henblik på at vurdere, om der foreligger sådanne grunde, skal de kompetente myndigheder tage alle de relevante omstændigheder i betragtning, herunder om der i den pågældende stat er et fast mønster af alvorlige, åbenbare eller massive krænkelser af menneskerettighederne.

Danmark har underskrevet konventionen mod tortur, alligevel overtræder vi forbuddet mod refoulement. For nogle måneder siden har Danmark tvangshjemsendt en iraner uden pas.

På et spørgsmål om sagen stillet af Enhedslistens udlændingeordfører svarede justitsministeren: »På baggrund af erfaringer fra andre lande valgte Rigspolitiet i den konkrete sag at præsentere udlændingen for indrejsemyndighederne i lufthavnen i Teheran med henblik på at opnå en indrejsetilladelse til den pågældende. I forbindelse med præsentationen foreviste det ledsagende politipersonale forskellige identitetspapirer vedrørende den pågældende.

Efter præsentationen accepterede de iranske myndigheder udlændingens indrejse i Iran«. Danmark har altså med magt direkte overladt en iraner til de iranske indrejsemyndigheder! Det øger i sig selv risikoen for afhøringer, formentlig med brug af tortur!

Vi har tidligere tvangshjemsendt flere iranere, der er blevet hårdt tortureret. Bl.a. i 1999 den 18-årige dreng Ashkan, som fik afslag på asyl, selv om han i Iran havde været kortvarigt anholdt og tortureret.

Han havde forsøgt at flygte fra fængslet i Sandholmlejren og forsøgt selvmord ved at skære sig i begge håndled i Kastrup Lufthavn for at undgå tortur i Iran. Trods det at lægerne på skadestuen havde aftalt, at han skulle undersøges på en psykiatrisk afdeling efter selvmordsforsøget, blev han straks efter kørt tilbage til lufthavnen, sat på et fly ledsaget af danske betjente, hvor han blev efterladt i lufthavnen i Teheran – til myndighederne.

Kort efter ankomsten blev han fængslet og udsat for ekstrem grusom og langvarig tortur. Bl.a. blev han hængt op i håndjern i et træ, hængt op i en snurrende vifte i mange timer i træk og fik oversvømmet sin celle i flere timer ad gangen.

I fængslet forsøgte han også selvmord og blev en lang periode efterladt nøgen i cellen! Efter ca. to år fandt hans mormor ud af, hvor han var, og fik ham løskøbt mod kaution. Hans mor og søster, som også stod til tvangsudvisning, havde da fået opholdstilladelse i Danmark, fordi Ashkan var forsvundet i Iran.

Et halvt år efter løsladelsen flygtede han til Grækenland, hvor en dansk tv-journalist fandt ham i en interneringslejr på Rhodos. Efter en dokumentarudsendelse i tv blev Flygtningenævnet anmodet om genoptagelse af sagen, og i 2003 kom han endelig til sin familie i Danmark og fik senere asyl.

RCT opfordrede på baggrund af sagen udlændingemyndighederne til at gennemgå procedurer og rutiner for at forhindre lignende tilfælde i fremtiden. Efter en så ulykkelig sag, som varigt har skadet en ung mand, skulle man tro, at Danmark fremefter ville gøre alt for at undgå gentagelser.

Men siden er flere blevet udvist til tortur og forfølgelse fra Danmark: til Syrien, DR Congo, Irak og også Iran!

Vi ved, at forfølgelsen i Iran er skærpet, siden den grønne demokratibevægelse opstod og blev kvast i 2009. At de, der deltog, selv med små ting som at gå i demonstration, dele løbesedler ud etc., blev straffet strengt: Nogle blev slået ihjel, andre fængslet og torteret. Vi ved fra det iranske styre selv, at afviste asylansøgere, som tvangsudsendes til Iran, bliver tilbageholdt og afhørt.

FREEDOM from Torture har netop udgivet en rapport om tortur i Iran, hvor de har undersøgt og interviewet 50 personer, som blev tortureret i 2009 og derefter, og Amnesty International har i 2012 udgivet en rapport om tortur i Iran.

Disse to rapporter dokumenterer »et fast mønster af alvorlige, åbenbare eller massive krænkelse af menneskerettighederne i Iran«.

Fra Amnesty's rapport (egen oversættelse):

»Afviste asylansøgere risikerer også at blive arresteret, hvis de vender tilbage til Iran, især hvis de tvangshjemsendes, og myndighederne får at vide, de har søgt asyl (...).

17. februar 2011 skrev en tidligere dommer ved en højere ret en artikel i et iransk regeringsejet dagblad. Idet den henviste til den eksisterende lovgivning, hvorefter de iranske justitsmyndigheder kan sigte iranere for mistanke om lovovertrædelser begået uden for Iran, konkluderede artiklen, at afviste asylansøgere kunne blive sigtet for at have erklæret, at de var forfulgt, uden at de havde kunnet bevise det (...).

En rapport fra en Sveizisk flygtningeorganisation citerer en unavngivet dommer for at sige:

»Asylansøgere bliver afhørt, når de vender tilbage, mht. om de har været politiske aktivister i Iran eller i udlandet. Hvis de har forsøgt at propagandere mod Iran, er de skyldige og tilbageholdes, indtil en dommer dømmer dem. I disse år har mange mennesker prøvet at ødelægge Irans ry, og det må stoppes.

Sådanne folk hjælper oppositionsgrupperne, og de er fuldt skyldige. Derfor vil tilbagevendte blive tilbageholdt nogle få dage, indtil politiet er klar over, at de ikke har været involveret i politisk aktivitet.

Hvis politiet kan bevise, at personen ikke var aktiv og ikke har gjort eller sagt noget, der kan skade Den Islamiske Republiks rygte, bliver de løsladt. Hvis personen enten var politisk aktiv i Iran, før han udrejste, eller har været aktiv i udlandet, skal han for en dommer og have en straf, der svarer til hans aktiviteter«.

Norge tvangsudsendte en 19-årig afvist kurdisk asylansøger til Iran i februar 2011. I afslaget på asylansøgningen stod: »Vi har ingen grund til at tro, at han ved tilbagevenden til Iran vil blive udsat for forfølgelse, mishandling eller fængsling«. Asylansøgeren blev fængslet ved ankomsten og overført til Evin-fængslet, som er berøgt for tortur af politiske fanger.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fandt i 2010 og 2012, at tilbagesendelse af bestemte asylansøgere fra Sverige til Iran ville udgøre en overtrædelse af artikel 3 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Man henviste blandt andet til, at ulovlig udrejse af Iran kan medføre, at iranere, der vender hjem, risikerer at blive afhørt og tilbageholdt ved ankomsten til Iran.

Efter ånden og ordlyden i flygtningekonventionen og den danske udlændingelov burde politiske oprørere anerkendes som flygtninge og få konventionsstatus, eller i det mindste beskyttelsesstatus, i Danmark.

Vi kan ikke lovligt sende dem tilbage til Iran, fordi det strider mod konventionen mod tortur, flygtningekonventionen og den europæiske menneskerettighedskonvention! Alligevel har Danmark nylig forhandlet med de iranske myndigheder om tilbagesendelse af iranske asylansøgere – selv om vi ved, at de vil være i høj risiko for tortur og forfølgelse i Iran!

Vi har i årevis udsat afviste asylansøgere for 'motivationsfremmende foranstaltninger' for at få dem til at rejse hjem: jævnlige fremmøder hos politiet, overflytning til udsendelsescentre, inddragelse af lomme penge, så der kun er kostpenge eller kantineordning; i sidste ende evt. fængsling i op til halvandet år.

De er bibeholdt, men skal målrettes efter de nye lovændringer, og hvis man ikke medvirker frivilligt til egen hjemsendelse, vil der fortsat ikke være mulighed for at søge bolig eller arbejde uden for asylcentre. Vi ved, at mange asylansøgere er blevet psykisk syge af at sidde i lejrene i årevis, og at de presses yderligere af de motivationsfremmende foranstaltninger.

Vi havde forventet, at en S-R-SF-regering ville afholde sig fra at krænke menneskerettighederne! Og at de ville løse problemet med de asylansøgere, som har siddet i årevis i lejrene – ikke med tvangshjemsendelse til tortur, men ved at give dem, som risikerer det, beskyttelsesstatus eller asyl.

Vi bliver selv umenneskelige, når vi udviser vore medmennesker til tortur!

Freedom for Torture: "We will make you regret everything" - Torture in Iran since the 2009 elections, March 2013 <http://www.refworld.org/docid/514088902.html>

Amnesty International: Iran: 'We are ordered to crush you': Expanding repression of dissent in Iran1. <http://www.amnesty.org/en/library/info/MDE13/002/2012/en>

Iran Human Rights: A Kurdish asylum seeker extradited from Norway to Iran is in danger of torture and ill-treatment at Tehran's Evin prison. <http://iranhr.net/spip.php?article2015>

SONJA EK, ANNE NIELSEN